

Kwaliteitswaaier Groene infrastructuur

*Schouw voorkeur
1^e in april/mei
2^e in september*

Deze waaier is gemaakt als hulpmiddel om de kwaliteit (hoe goed het is) van het openbaar groen in kaart te brengen. Dit wordt bepaald op basis van vier onderdelen: de biodiversiteit (verschillende soorten), de kwantiteit (de hoeveelheid), de onderhoudsstaat en de mate waarin waterberging mogelijk is (hoe goed de bodem regenwater opneemt).

Op verschillende punten in de stad worden schouwvakken gekozen. De kwaliteit van het groen in deze vakken wordt bepaald met behulp van deze waaier. Beoordeel het groen op het aangegeven punt. Kies op dit punt een vak van ongeveer 15 vierkante meter. Soms moet een onderdeel op straatniveau beoordeeld worden. Bekijk vanaf het schouwpunt tot 100 meter vooruit. Dit staat dan aangegeven (reikwijdte straatniveau).

De eerste schouw moet bij voorkeur in april/mei uitgevoerd worden, de tweede schouw in september.

© 2022

PLANTERRA BV
Gemeente Heemstede

Beelden:
CROW
Gemeente Heemstede
PLANTERRA

Biodiversiteit (rijkheid/variatie)

Gemiddelde score geeft niveau.

Kwantiteit (hoeveelheid/hittereductie)

Gemiddelde score geeft niveau.

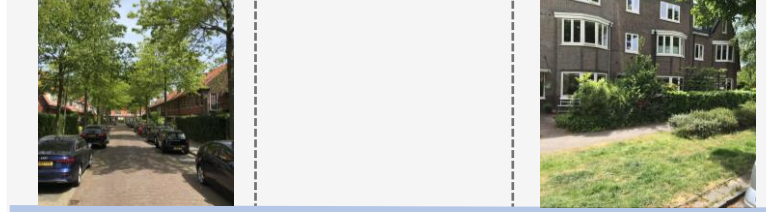
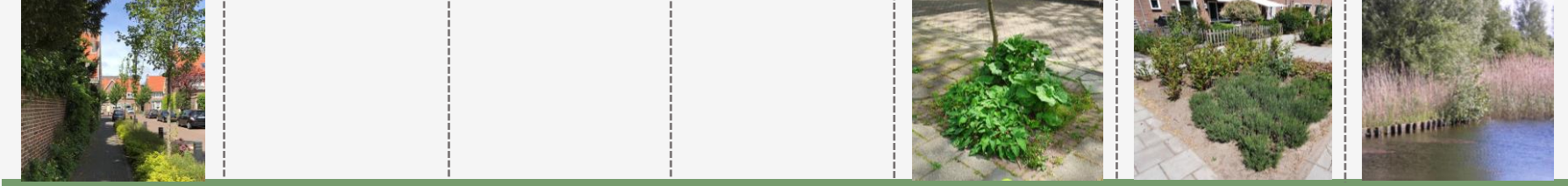
Aantal type bomen in reikwijdte van 100 meter	% Inheemse bomen in reikwijdte van 100 m	Diverse grashoogtes	Kruidrijk gras	Levensbestendige boomspiegels	Diverse soorten beplanting in plantvakken	Oevers
---	--	---------------------	----------------	-------------------------------	---	--------

Bladerdek <small>Meetbaar aan schaduw om 12:00, reikwijdte straatniveau</small>	Bodembedekking <small>Aaneengesloten groenvakken Reikwijdte straatniveau</small>	Groene particuliere voortuinen <small>Reikwijdte straatniveau</small>
--	---	--

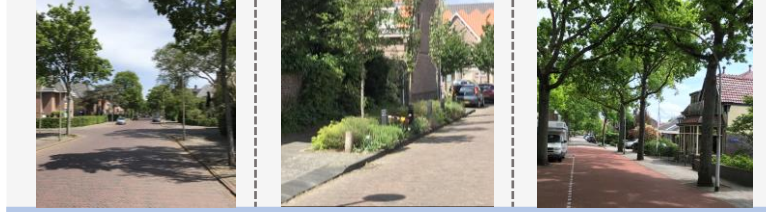
A+ Er zijn minimaal 5 soorten bomen	A+ Meer dan 50% van de bomen zijn inheemse bomen	A+ Diverse grashoogtes > 3 variaties	A+ 100% van het gras is ingemengd met meerdere kruiden, bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Levensbestendige grootte van de boomspiegel, met verschillende typen onderbegroeiing bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Diverse vaste, wintergroene en kruidrijke beplanting, bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Natuurlijke oever met diverse beplanting
---	--	--	---	---	--	---

A+ > 40% bladerdekking	A+ Aaneengesloten groenvakken	A+ Ieder huis heeft een groene voortuin of geveltuin
----------------------------------	---	--

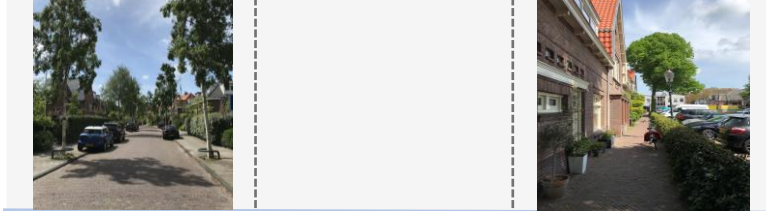
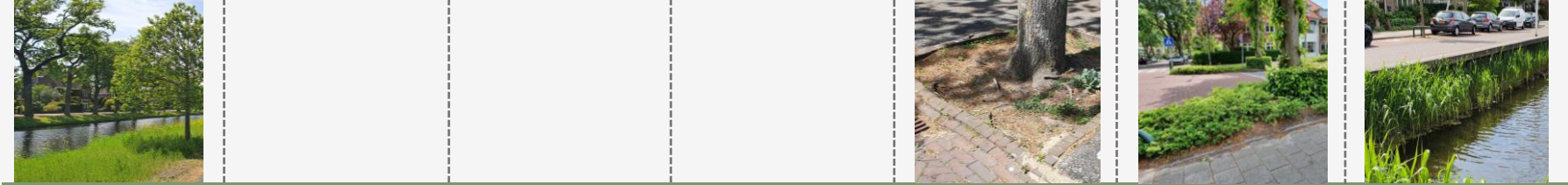
A Er zijn 4 soorten bomen				A Levensbestendige grootte van de boomspiegel, met verschillende typen onderbegroeiing	A Diverse vaste, wintergroene en kruidrijke beplanting	A Mix van kleine opstaande randen en natuurlijke oever
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

A Tussen 30-40% bladerdekking		A Rond de 75% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
---	--	--

B Er zijn 3 soorten bomen	B Tussen de 25% en de 50% van de bomen zijn inheemse bomen	B Diverse grashoogtes 2 variaties	B 50% van het gras is ingemengd met meerdere kruiden	B Levensbestendige grootte van de boomspiegel, 1 type onderbegroeiing	B Meerdere vaste en/of wintergroene beplanting	B Oever met kleine opstaande randen
-------------------------------------	--	---	--	---	--	---

B Tussen 20-30% bladerdekking	B Geen aaneengesloten groenvakken, maximale afstand tussen plantvakken is 100 meter	B Rond de 50% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
---	---	--

C Er zijn 2 soorten bomen				C Levensbestendige grootte van de boomspiegel, geen onderbegroeiing	C Eén soort beplanting	C Steile kademuren met beplanting
-------------------------------------	--	--	--	---	----------------------------------	---

C Tussen 10-20% bladerdekking		C Rond de 25% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
---	--	--

D Er is 1 soort boom	D Minder dan 25% van de bomen zijn inheemse bomen	D Geen hoogteverschil gemaaid gras	D Het gras heeft geen inmenging van kruiden	D De grootte van de boomspiegel is niet levensbestendig	D Geen beplanting in de plantvakken	D Steile kademuren zonder beplanting
--------------------------------	---	--	---	---	---	--

D 0% bladerdekking	D Afstand tussen groenvakken is meer dan 100 meter of er zijn geen groenvakken	D Geen enkel huis heeft een groene voortuin of geveltuin
------------------------------	--	--

☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing	☐ Niet van toepassing
--	--	--	--	--	--	--

☐ Niet van toepassing
--

**Kwaliteitswaaier
Groene
infrastructuur**

*Schouw voorkeur
1^e april/mei
2^e september*

© 2022

PLANTERA BV
Gemeente Heemstede

Beelden:
CROW
Gemeente Heemstede
PLANTERA

Heemstede

Onderhoudsstaat

Bodem	Zwerfafval	Verzorgd/onverzorgd	Heel/beschadigd	Hondenpoep	Hagen
A+ Grond is volledig bedekt	A+ Er is geen zwerfafval aanwezig	A+ Het groen ziet er perfect verzorgd uit	A+ Het groen is niet zichtbaar beschadigd	A+ Er is geen hondenpoep aanwezig	A+ Strak gesnoeide hagen
A Het groen ziet er goed verzorgd uit					
B Grond is gedeeltelijk bedekt	B Er is in beperkte mate zwerfafval aanwezig	B Het groen ziet er matig verzorgd uit	B Het groen is in beperkte mate zichtbaar beschadigd	B Er is in beperkte mate hondenpoep aanwezig	B Los gesnoeide hagen
C Het groen ziet er onverzorgd uit					
D Grond is onbedekt	D Er is veel zwerfafval aanwezig	D Het groen ziet er zeer onverzorgd uit	D Het groen is zeer beschadigd	D Er is veel hondenpoep aanwezig	D Wilde hagen

Niet van toepassing

Waterberging

Waterdoorlatend oppervlak

A+
Oppervlak is ruimschoots waterdoorlatend. Er zijn voldoende groenvakken en waterdoorlatende bestrating aanwezig

B
Oppervlak is in beperkte mate waterdoorlatend. In beperkte mate zijn groenvakken en waterdoorlatende bestrating aanwezig

D
Oppervlak is slecht waterdoorlatend. De bestrating is niet waterdoorlatend en er zijn weinig groenvakken.

Niet van toepassing

Biodiversiteit (rijkheid/variatie)

Kwantiteit (hoeveelheid/hittereductie)

Aantal type bomen in reikwijdte van 100 meter	% Inheemse bomen in reikwijdte van 100 m	Diverse grashoogtes	Kruidrijk gras	Levensbestendige boomspiegels	Diverse soorten beplanting in plantvakken	Oevers	Bladerdek	Bodembedekking	Groene particuliere tuinen
<p>Bepaal hoeveel verschillende soorten bomen er in een reikwijdte van 100 meter (straatniveau) staan. Particuliere bomen dienen niet meegeteld te worden.</p> <p>Het bestaan van meerdere soorten bomen binnen een reikwijdte van 100 m is goed voor de biodiversiteit.</p> <ol style="list-style-type: none"> Hierbij is de voorkeur voor Inheemse bomen. Onder Inheems verstaan wij bomen die oorspronkelijk in dit gebied voorkomen. In de 2^e graad geven wij de voorkeur aan bomen uit de Europese regio. 	<p>Bepaal hoeveel inheemse bomen er in een reikwijdte van 100 meter (straatniveau) staan. Particuliere bomen dienen niet meegeteld te worden.</p> <p>Soorten zijn inheems wanneer ze van nature in een bepaald gebied voorkomen. Inheemse bomen zijn aantrekkelijker voor insecten en vogels dan exoten. Zo geven inheemse bomen b.v. eerder aan 100 soorten een plek en exoten slechts enkele tientallen. Daarnaast zijn inheemse soorten /2^e graads bomen beter bestand tegen ons klimaat.</p> <p><i>Inheemse boomsoorten:</i></p> <p>Amandelwilg, berijpte wilg, beuk, bittere wilg, boswilg, Duitse dot , es, gele kornoelje, geoorde wilg, gladde iep, grauwe wilg, haagbeuk, hulst, katwilg, kraakwilg, kronkelwilg, laurierwilg, mispel, ratelpopulier, rode kornoelje, ruwe berk, ruwe iep, schietwilg, sporkehout of vuilboom, fladderiep of steeliep, venijnboom, Spaanse aak of veldesdoorn, gewone vogelkers, wegedoorn, wilde appel, wilde peer, wilde lijsterbes, wintereik, winterlinde of kleinbladige linde, witte els, zachte berk, zoete kers, zomereik, zomerlinde of grootbladige linde, zwarte els, zwarte populier, zwarte wilg</p>	<p>Bepaal of het gras verschillende hoogtes heeft of dat het strak gemaaid is.</p> <p>Ecologisch grasbeheer levert een belangrijke bijdrage aan het verhogen van de biodiversiteit. Een hoge biodiversiteit betekent een grotere diversiteit aan soorten planten en bijbehorende dieren. Ecologisch beheerde grasvelden en bermten kennen, naast de grassen, vaak meer bloemplanten dan traditioneel beheerde bermten. Een bloemrijke vegetatie is trouwens niet per se een kleurrijke vegetatie. In grasvelden met dit ‘bloemrijke gras’ kunnen veel soorten insecten voedsel en een veilig verblijf vinden. De insecten of hun larven trekken op hun beurt weer vogels en andere insectenetende dieren aan.</p>	<p>Bepaal of het gras is ingemengd met kruiden.</p> <p>Ecologisch grasbeheer levert een belangrijke bijdrage aan het verhogen van de biodiversiteit. Een hoge biodiversiteit betekent een grotere diversiteit aan soorten planten en bijbehorende dieren. Ecologisch beheerde grasvelden en bermten kennen, naast de grassen, vaak meer bloemplanten dan traditioneel beheerde bermten. Een bloemrijke vegetatie is trouwens niet per se een kleurrijke vegetatie. In grasvelden met dit ‘bloemrijke gras’ kunnen veel soorten insecten voedsel en een veilig verblijf vinden. De insecten of hun larven trekken op hun beurt weer vogels en andere insectenetende dieren aan.</p>	<p>Bepaal of de grootte van de boomspiegel groot genoeg is voor de boom (zie maatstaven hieronder) en of er sprake is van onderbegroeiing in de boomspiegel.</p> <p>Om tot volwassenheid te komen heeft een boom een goede boomspiegel nodig die eigenlijk de volledige potentiële kroonprojectie behelst. Deze moet toegankelijk zijn voor lucht en water.</p> <p>Indien dit niet realiseerbaar is kan er bij aanplant ook gewerkt worden met een beluchtingslang en irrigatieslang.</p> <p>Te denken valt ook aan open bestrating onder de boom projectie.</p> <p>Minimale boomspiegel maten voor een boom van</p> <ul style="list-style-type: none"> de 1^e orde (>15m hoog): 4m² 2^e orde (8-15m hoog): 2,25m² 3^e orde (<8m hoog): 1m² 	<p>Bepaal hoe gevarieerd de beplanting is in de plantvakken.</p> <p>Gevarieerde beplanting vergroot de biodiversiteit. Niet alleen vanwege de variatie en dynamiek maar ook als middel om schade door vervelende plantenziektes te beperken of de verspreiding ervan te bemoeilijken. Ook burgers hebben belang bij variatie in beplanting. Dit vergroot de kleurrijkheid en dynamiek, wat aantoonbaar invloed heeft op het welbevinden van mensen.</p>	<p>Bepaal hoe natuurvriendelijk de oevers zijn aan de hand van de rand, de stijlheid en de begroeiing.</p> <p>Natuurvriendelijke oevers vormen een beschutte leefomgeving voor bijvoorbeeld insecten, kikkers, padden, kleine zoogdieren en vissen. De oever- en waterplanten zijn een prima plek om te schuilen, op te groeien, voort te planten en voedsel te vinden. Ook veel vogels voelen zich er thuis. Opstaande randen kunnen hier een belemmering voor zijn. Ook moet de oever niet de stijl zijn.</p>	<p>Bepaal welk percentage van de straat onder schaduw van niet-particuliere bomen valt.</p> <p>Vanwege klimaatverandering wordt het steeds belangrijker om hittestress in de bebouwde omgeving te ondervangen. Hittestress heeft negatieve effecten op de fysieke gesteldheid van mensen en heeft een belangrijke aandeel in hogere sterftecijfers tijdens warme periodes. Ook zorgt het voor een verminderde arbeidsproductiviteit.</p> <p>‘De Hittebestendige Stad’ (Hogeschool van Amsterdam, TUDelft, WUR e.a.) raadt aan:</p> <p>>40% schaduw op intensief gebruikte routes;</p> <p>30% schaduw op minder intensief gebruikte routes;</p> <p>Schaduw percentage in de wijk is afhankelijk van het wijktype en wordt voor historische binnensteden geadviseerd op een percentage tussen de 15 en 35 %;</p> <p>Voor tuinsteden met hoogbouw tussen de 35 en 80%.</p>	<p>Bepaal of de groenvakken aaneengesloten zijn of hoever zij van elkaar vandaan liggen.</p> <p>Het streven is om ervoor te zorgen dat de afstanden tussen groen ("groene gebiedjes") maximaal 100 meter is. Dit is een afstand die voor insecten nog te bevliegen is. (voor voedsel vergaring en bestuiving)</p> <p>Bij de realisatie van geveltuinen, gesitueerd op gemeente grond maar onderhouden door particulier, heb je de participatie van bewoners nodig. Geveltuinen zijn daardoor een indicatie voor de participatiegraad en een goede manier om smalle straten toch van groen te voorzien en te zorgen dat de groenstructuren doorlopen.</p>	<p>Indien er in een straat geschouwd wordt: bepaal het percentage groene voortuinen in de straat.</p> <p>Particuliere voortuinen zijn van groot belang voor het algemene beeld van de straat, aangezien ze voor iedereen zichtbaar zijn.</p>

Onderhoudsstaat

Waterberging

Kwaliteitswaaier Groene infrastructuur Blad 2/4

Schouw voorkeur
1^e april/mei
2^e september

© 2022

PLAN TERRA BV
Gemeente Heemstede

Beelden:
CROW
Gemeente Heemstede
PLAN TERRA

Heemstede

Bodem	Zwerfafval	Verzorgd/onverzorgd	Heel/beschadigd	Hondenpoep	Hagen
<p>De bodem is de basis, een gezonde bodem geeft gezond groen. Door de schoffel vaker te laten staan en het afgevallen blad vaker te laten liggen creëren we een gezonde en levende bodem. Bedekte bodem houdt beter water vast, droogt minder snel uit en spoelt minder snel weg.</p> <p>We kijken hier dus naar de bedekking / begroeiing van deze bodem. Is de bodem beschermd tegen de weersinvloeden.</p>	<p>Bepaal of er sprake is van veel of weinig zwerfafval.</p> <p>Zwerfafval zorgt voor veel ergernis. Het verloedert de openbare ruimte en het trekt ongedierte aan. Bovendien is zwerfvuil slecht voor natuur, dier en mens: het kan de bodem vervuilen en dieren eten het op of raken er in verstrikt.</p> <p>Groen heeft een grote bijdrage op het welzijn van mensen. Zo helpt het b.v. om te ontspannen, maar ook om stresshormonen, hartslag en bloeddruk te verlagen.</p> <p>De aanwezigheid van zwerfvuil zorgt hierbij voor een negatieve bijdrage.</p>	<p>Bepaal hoe verzorgd de openbare ruimte eruit ziet. Wat is de algemene indruk?</p> <p>Een verzorgde openbare ruimte ziet er aantrekkelijker uit.</p>	<p>Bepaal of er sprake is van beschadigingen in het openbaar groen. Denk aan gaten in het gras en gaten in heesters.</p> <p>Een onbeschadigde openbare ruimte ziet er aantrekkelijker uit.</p>	<p>Bepaal of er sprake is van hondenpoep.</p> <p>Hondenpoep geeft overlast. Hondenpoep kan naast hinderlijk ook gevaarlijk zijn.</p> <p>Hinderlijk omdat de openbare ruimte niet voor andere doeleinde gebruikt kan worden. Zoals spelen, sport en spel of ontspanning.</p> <p>Hondenpoep heeft ook een negatief effect heeft op het leefmilieu. In hondenpoep zitten gevaarlijke wormen en eitjes die overdraagbaar zijn op de mens. Na het opruimen van de hondenpoep blijven die bacteriën aanwezig in het gras. Gezien de vele ziekteverwekkers die op deze manier in de omgeving terechtkomen, vormt dit een risico voor de volksgezondheid.</p> <p>Overmatig aanwezig heeft ook een monocultuur tot gevolg.</p>	<p>Bepaal hoe strak de hagen gesnoeid zijn.</p> <p>Gesnoeide hagen maken de openbare ruimte aantrekkelijker. Het regelmatig bij snoeien en -knippen van hagen heeft tevens een gunstige invloed op de groei. Zo behoudt de haag haar voluptueuze uitstraling en blijft ze langer groen.</p> <p>Snoeien zorgt dus voor een beter uitzicht van de haag. Daarnaast verwijdert het frequent oud hout en draagt het bij tot een langere levensduur van de haag.</p>

Waterdoorlatend oppervlak

Bekijk in hoeverre het oppervlak waterdoorlatend is. Groen is zeer waterdoorlatend. Hoe kleiner de straatstenen zijn en hoe meer ruimte er tussen de straatstenen is, hoe waterdoorlatender het oppervlak.

Het is van belang dat regenwater voldoende in de bodem kan doordringen. Bij overvloedige regenval kunnen afvoersystemen de grote hoeveelheid hemelwater niet meer aan, met waterlast en overstromingen van beken, rivieren en straten als gevolg.

Voor de grondwater stand is het daarbij belangrijk dat regen lokaal de bodem in dringt. Zodat de bodem een periode van droogte aan kan. Hoe meer water lokaal de bodem in kan trekken, hoe beter.

Biodiversiteit

(rijkheid/variatie)

Gemiddelde score geeft niveau.

Locatie: straat/huisnummer:.....

Blad 1/2

Kwantiteit

(hoeveelheid/hittereductie)

Gemiddelde score geeft niveau.

Aantal type bomen in reikwijdte van 100 meter	% Inheemse bomen in reikwijdte van 100 m	Diverse grashoogtes	Kruidrijk gras	Levensbestendige boomspiegels	Diverse soorten beplanting in plantvakken	Oevers
	>50%					
A+ Er zijn minimaal 5 soorten bomen	A+ Meer dan 50% van de bomen zijn inheemse bomen	A+ Diverse grashoogtes > 3 variaties	A+ 100% van het gras is ingemengd met meerdere kruiden, bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Levensbestendige grootte van de boomspiegel, met verschillende typen onderbegroeiing bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Diverse vaste, wintergroene en kruidrijke beplanting, bloeiend op verschillende tijdstippen	A+ Natuurlijke oever met diverse beplanting
A Er zijn 4 soorten bomen				A Levensbestendige grootte van de boomspiegel, met verschillende typen onderbegroeiing	A Diverse vaste, wintergroene en kruidrijke beplanting	A Mix van kleine opstaande randen en natuurlijke oever
	25%-50%					
B Er zijn 3 soorten bomen	B Tussen de 25% en de 50% van de bomen zijn inheemse bomen	B Diverse grashoogtes 2 variaties	B 50% van het gras is ingemengd met meerdere kruiden	B Levensbestendige grootte van de boomspiegel, 1 type onderbegroeiing	B Meerdere vaste en/of wintergroene beplanting	B Oever met kleine opstaande randen
C Er zijn 2 soorten bomen				C Levensbestendige grootte van de boomspiegel, geen onderbegroeiing	C Eén soort beplanting	C Steile kademuren met beplanting
	<25%					
D Er is 1 soort boom	D Minder dan 25% van de bomen zijn inheemse bomen	D Geen hoogteverschil gemaaid gras	D Het gras heeft geen inmenging van kruiden	D De grootte van de boomspiegel is niet levensbestendig	D Geen beplanting in de plantvakken	D Steile kademuren zonder beplanting

Bladerdek Meetbaar aan schaduw om 12:00, reikwijdte straatniveau	Bodembedekking Aaneengesloten groenvakken Reikwijdte straatniveau	Groene particuliere voortuinen Reikwijdte straatniveau
A+ > 40% bladerdekking	A+ Aaneengesloten groenvakken	A+ Ieder huis heeft een groene voortuin of geveltuin
A Tussen 30-40% bladerdekking		A Rond de 75% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
B Tussen 20-30% bladerdekking	B Geen aaneengesloten groenvakken, maximale afstand tussen plantvakken is 100 meter	B Rond de 50% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
C Tussen 10-20% bladerdekking		C Rond de 25% van de huizen heeft een groene voortuin of geveltuin
D 0% bladerdekking	D Afstand tussen groenvakken is meer dan 100 meter of er zijn geen groenvakken	D Geen enkel huis heeft een groene voortuin of geveltuin

Niet van toepassing

Niet van toepassing

**Kwaliteitswaaier
Groene
infrastructuur**

*Schouw voorkeur
1^e april/mei
2^e september*

© 2022

PLANTERA BV
Gemeente Heemstede

Beelden:
CROW
Gemeente Heemstede
PLANTERA

Heemstede

Locatie: straat/huisnummer:.....
Blad 2/2

Onderhoudsstaat

Bodem	Zwerfafval	Verzorgd/onverzorgd	Heel/beschadigd	Hondenpoep	Hagen
A+ Grond is volledig bedekt	A+ Er is geen zwerfafval aanwezig	A+ Het groen ziet er perfect verzorgd uit	A+ Het groen is niet zichtbaar beschadigd	A+ Er is geen hondenpoep aanwezig	A+ Strak gesnoeide hagen
A Het groen ziet er goed verzorgd uit					
B Grond is gedeeltelijk bedekt	B Er is in beperkte mate zwerfafval aanwezig	B Het groen ziet er matig verzorgd uit	B Het groen is in beperkte mate zichtbaar beschadigd	B Er is in beperkte mate hondenpoep aanwezig	B Los gesnoeide hagen
C Het groen ziet er onverzorgd uit					
D Grond is onbedekt	D Er is veel zwerfafval aanwezig	D Het groen ziet er zeer onverzorgd uit	D Het groen is zeer beschadigd	D Er is veel hondenpoep aanwezig	D Wilde hagen

Waterberging

Waterdoorlatend oppervlak

A+
Oppervlak is ruimschoots waterdoorlatend. Er zijn voldoende groenvakken en waterdoorlatende bestrating aanwezig

B
Oppervlak is in beperkte mate waterdoorlatend. In beperkte mate zijn groenvakken en waterdoorlatende bestrating aanwezig

D
Oppervlak is slecht waterdoorlatend. De bestrating is niet waterdoorlatend en er zijn weinig groenvakken.

Niet van toepassing

Niet van toepassing